

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Національний педагогічний університет ім. М.П.Драгоманова
Гуманітарно-педагогічний коледж МДУ
Кафедра педагогіки музичної освіти і виконавського
мистецтва МДУ
Кафедра співу, диригування та музично-теоретичних
дисциплін МДУ**

**МАТЕРІАЛИ
IV Всеукраїнської науково-практичної
конференції**

**МИСТЕЦЬКА ОСВІТА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ
СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ
XXI СТОЛІТТЯ**

Мукачеве-2015

Мистецька освіта в європейському соціокультурному просторі XXI століття: Зб. матеріалів IV Всеукраїнської наук.-прак. конф., Мукачеве, 19 – 20 березня 2015 р. – Мукачеве : МДУ, 2015. – 240 с.

Збірник містить матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції, проведеної кафедрою педагогіки музичної освіти і виконавського мистецтва та кафедрою співу, диригування та музично-теоретичних дисциплін Мукачівського державного університету 19 – 20 березня 2015 року. До збірника увійшли тези доповідей, в яких розглянуто наступні питання: теорії та методики мистецької освіти, теоретичних й практичних аспектів мистецтвознавчих та педагогічних досліджень, сучасних процесів розвитку мистецької освіти та національного мистецтва, музично-педагогічної спадщини вітчизняних педагогів в системі сучасної освіти, ролі вищих навчальних закладів у реформуванні мистецької освіти в Україні.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – ректор МДУ, доктор психологічних наук, професор, заслужений працівник освіти України (*голова редколегії*);

Гоблик В.В. – перший проректор МДУ, доктор економічних наук, кандидат філософських наук, доцент, заслужений економіст України

Пан В.В. – проректор з науково-педагогічної роботи МДУ, доктор економічних наук, доцент

Фізеші О.Й. – декан педагогічного факультету, кандидат педагогічних наук, доцент;

Попович Н.М. – завідувач кафедри педагогіки музичної освіти та виконавського мистецтва МДУ, кандидат педагогічних наук, доцент

Качур М.М. – завідувача кафедри співу диригування та музично-теоретичних дисциплін МДУ, кандидат педагогічних наук;

Микуланинець Л.М. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри співу диригування та музично-теоретичних дисциплін МДУ (*відповідальна за випуск*).

Автор проекту

Качур М.М.

Комп'ютерна верстка

Дорогі Я.М.

Автори статей відповідають за достовірність і вірогідність викладеного матеріалу, за належність поданого матеріалу їм особисто, за правильне цитування джерел та посилання на них. Матеріали друкуються в авторській редакції. Думки авторів можуть не збігатись із позицією редколегії.

© Мукачівський державний університет, 2015

© Автори, 2015

Список використаних джерел:

1. Антонович Є. А. Естетичне виховання підлітків засобами народного образотворчого мистецтва : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Є. А. Антонович. – Івано-Франківськ, 1997. – 24 с.
2. Зубань В. Гончарне мистецтво як засіб виховання художнього смаку учнів ./ В.Зубань. Педагогічні науки. 2013. № 3 (59)
3. Естетика : [підручник] / [Л. Т. Левчук, Д. Ю. Кучерюк, В. І. Панченко; за заг. ред. Л. Т. Левчук]. – К. : Вища школа, 1997. – 399 с.
4. Лашук Ю. Закарпатська народна кераміка. / Ю.Лашук — Ужгород, 1960.

Микуланинець Леся Михайлівна

БІОГРАФІЧНИЙ ПІДХІД У ВИВЧЕННІ ТВОРЧОСТІ МИТЦЯ

Сучасна суспільно-культурна ситуація характеризується посиленням інтересу до біографічного чинника у формуванні особистості знаної людини. Ці процеси змінюють погляди на дане явище і в мистецтвознавчій науковій думці. Якщо ще до недавнього часу опис життя окремого митця не ставав увагою окремих наукових праць, а включення відомостей особистого плану у серйозне наукове дослідження вважалося абсолютно неприйнятним, то на даному етапі з'являється багато робіт, у яких біографія розглядається як соціокультурний феномен (І.В. Голубович, Б.З. Докторов, С.М. Іконникова, Т.М. Росул, С.В. Яковлева та ін.).

На нашу думку, це у великій мірі пов'язано з постмодерністською культурною ситуацією, у якій вивчення життя митця є необхідною умовою осягнення художнього світу, вона дає певні орієнтири у розумінні епохи, її основних ідеалів, і є певним відображенням історичних та соціальних подій. Відповідно до життєвого досвіду видатної особистості формується новий тип суспільства. Дослідження, які присвячені життєпису митця відгукуються не тільки на історичні, але і цілком сучасні питання, шукаючи на них відповіді у минулому. Безпосереднім об'єктом літопису окремої людини від моменту народження до смерті, а предметом – соціальна і культурна ситуація, яка

надає життю історичне значення, смислової й ідейної цілісності. Це сприяє розкриттю унікальності та самобутності особистості.

Сучасне українське мистецтвознавство все частіше звертається як до вивчення особливостей творчого шляху конкретного митця, так і до дослідження феномену життєпису, як складової сучасних соціокультурних процесів, вивчення зв'язків між літописом художника і його художніми здобутками знаходить своє втілення у прихильників біографічного підходу. Будь-який мистецький твір сприймається як факт історії культури і життя його автора, тому звернення до фактів творчого шляху – необхідна умова для його естетичного розуміння.

«Біографічний підхід», на думку І. Голубович, фіксує направленість дослідницького інтересу на біографічну проблематику у всій її багатогранності прояву: біографія як соціокультурний феномен, як літературний і науковий жанр, як набір методів аналізу біографічного (автобіографічного) матеріалу в різних галузях humanities тощо [1]».

У великій мірі цей підхід є новаторським для української мистецтвознавчої науки. Традиційне вітчизняне музикознавство, при безсумнівно вагомих досягненнях у вивченні здобутків того чи іншого композитора, його власне життя, яке у великій мірі відображається у творчості залишало поза увагою.

В сучасному мистецтвознавстві біографічний підхід разом із іншими – культурологічним, історичним, системним, джерелознавчим – сприяє відтворенню особливостей формування особистості художника, його розвитку, зв'язку з суспільним і культурним життям певної епохи. Життєвий шлях митця – це культурна вертикаль, яка подає історію конкретної країни, вона є ланкою між різними епохами, дозволяє особисто зіштовхнутися з часом, з текстом, з героєм, це не тільки урок історії, це щось надзвичайно більше.

Зростання ролі біографічного підходу поставило перед сучасними дослідниками питання тих критеріїв, якими повинен апелювати науковець

створюючи життєпис конкретного музиканта. Спробуємо окреслити, найбільш важливі, які сприяють об'єктивному розкриттю особистості митця.

Починаючи вивчати літопис художника необхідно мати певні документи, які дають фактологічний матеріал. У цьому аспекті науковець, який звертається до вивчення біографії використовує спогади сучасників, різну епістолярні джерела тощо. Тобто, створюється образ епохи, на якому малюється конкретний портрет. Важливим є розуміння історії та соціокультурної ситуації в яку творив митець, саме вона є тим тлом, на якому розгортається життя і творчість конкретної особистості. Дослідник ніби включає себе в історію, його особиста культура вступає у діалог з тією культурою і епохою про яку він пише.

Вивчення біографії особистості надзвичайно тісно пов'язане з етичною проблематикою, оскільки від морального обліку науковця, його ідеологічних уподобань, інтелектуальної культури залежить, яким постане портрет митця. Біографу важливо віднайти найсуттєвішу особливість людини, той внутрішній стержень, який став домінуючим у виборі життєвого шляху і його проживанні. Тут ми зіштовхуємось з тією проблемою, що вивчення життєвого шляху у мистецтвознавстві великою мірою пов'язано з герменевтичним методом та психоаналізом, коли об'єкт життєопису стає активним суб'єктом історії.

Біографічний підхід при важливому соціальному значенні є надзвичайно гуманістичним, оскільки центром дослідження є сама людина, яка у великій мірі впливає на хід всієї історії.

Отже, посилення ролі біографії як самостійного художнього твору актуалізувало полеміку про роль біографічного підходу в сучасній науковій думці, про доречність його використання як самостійного методу у дослідження творчості художника. Як показали мистецтвознавчі здобутки останніх років використання даного підходу сприяє появі різних типів життєпису, вивчення якого є засобом пізнання як творчості митця, так і соціокультурної ситуації у яку він творить.

Список використаних джерел:

1. Голубович І.В. Біографія як соціокультурний феномен: методологія аналізу в гуманітарному знанні / Інна Володимирівна Голубович // <http://forum.onu.edu.ua/index.php?topic=4966.0>

2. Іконникова С.М. Біографія як соціокультурний вимір історії / С.М. Іконникова // http://www.cr-journal.ru/rus/journals/100.html&j_id=8

Попович Наталія Михайлівна

**КОМПЛЕКСНІСТЬ ТРАКТУВАННЯ ІНТЕГРАЦІЇ ПІДСИСТЕМ І
ПРОЦЕСІВ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ**

Неперервна освіта являє собою багатовимірне поняття, в якому відображено її значення як способу і стилю суспільно-індивідуального буття людини в глобалізованому світі та постіндустріальному суспільстві (філософський вимір); зазначені права людини на різні форми формальної і неформальної освіти, траєкторії освітньо-професійні програми для здобуття кваліфікації, забезпечення академічної і професійної мобільності впродовж життя (соціальний вимір); розвиток її як особистості через освітні інституції, неперервність саморозвитку і самовдосконалення (моральний вимір) [2; 5].

Комплексність трактування інтеграції підсистем і процесів неперервної освіти (за А.Новіковим) полягає в наступному:

– неперервна освіта особистості, означає постійне навчання індивіда як у стінах навчальних закладів, так і в процесі самоосвіти, що обумовлює три вектори руху людини в освітньому просторі: перший – так званий «вектор руху вперед» – передбачає, що особистість залишаючись на існуючому формальному освітньому рівні, продовжує удосконалювати власну професійну кваліфікацію; другий – «вектор руху нагору» – означає послідовний перехід від рівня до рівня професійної освіти; третій – «вектор руху по-горизонталі, й у бік» – розкриває існуючу можливість не тільки продовження, а й зміни профілю освіти;

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ №1

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Бодрова Тетяна Олександрівна. Педагогічні задачі у формуванні методичної компетентності майбутніх учителів музики

Брага Наталія Георгіївна. Сучасні підходи до викладання диригентсько-хорових дисциплін

Буркало Степан Михайлович. Музичний аналіз – професійне вміння вчителя музичного мистецтва

Габель Оксана Іванівна. Основні напрями вокально-педагогічної творчості вчителя музичного мистецтва в ЗОШ

Гаснюк Вероніка Василівна. Професійна мобільність як умова професійного становлення майбутнього вчителя

Гмітер Ганна Олександрівна. Вокально-хорова підготовка майбутніх вчителів початкової школи до музично-виховної роботи з учнями початкових класів

Горобець Т.В., Шкоба В.А., Значення педагогічної практики у професійній підготовці майбутніх музичних керівників дошкільних навчальних закладів

Готра Віталіна Всеволодівна. Сутність та структура категорії «професійна майстерність» вчителя музичного мистецтва (скрипаля)

Дмитришена Дар'я Євгеніївна. Вдосконалення професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва в процесі занять з постановки голосу

Дуда Ірина Тиборівна. Розвиток фортепіанної техніки як складова формування професійної майстерності майбутнього вчителя музичного мистецтва

Дудкіна Алла Валентинівна. Розвиток навичок художнього інтонування студентів на заняттях з сольного співу

Жихарєва Єлізавета Михайлівна. Особливості вокальної підготовки студентів у провідних навчальних закладах світу в проекції на систему сучасної музичної освіти України

Качур Борис Михайлович. Розвиток творчого потенціалу педагога з погляду акмеологічної науки

Качур Мирослава Михайлівнаю. Педагогічна практика як складова компетентнісного підходу в професійній підготовці студентів спеціальності «Музичне мистецтво»

Кушнір Іван Іванович. Інформаційні технології у системі підвищення кваліфікації керівників вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації

Ленд'єл-Сяркевич Антоніна Антонівна Екман Мирослав Сергійович. Інтерпретаційні особливості циклу прелюдій і фуг «Добре темперованого клавіру» Й. С. Баха в контексті розвитку поліфонічного мислення піаністів

Мар'євич Наталія Костянтинівна. Проблема музично-ігрової діяльності молодших школярів у контексті природовідповідності виховного процесу

Остап'юк Лідія Михайлівна. Педагогічні умови формування особистості студентів на заняттях хорового класу

Остропольська Ірина Сергіївна. Індивідуальний підхід в методиці формування вмінь музично-виконавської самоорганізації учнів ДМШ

Поп Марія Іванівна. Сутність професійної майстерності майбутнього вчителя в процесі вокальної підготовки

Проворова Євгенія Михайлівна. Специфіка вокально-методичної підготовки майбутнього вчителя музики

Пуйова Валентина Іванівна. Психолого-педагогічні аспекти мистецької діяльності концертмейстера-піаніста

Сенина Олександр Амброзійович. Розвиток рухливості пальців студента-баяніста при самостійній роботі за допомогою тренувальних навантажень

Сербін Мирослава Іванівна. Роль музичних творів романтичного напрямку у формуванні художнього світосприйняття та внутрішньої культури студентів

Сухацька Леся Михайлівна. Диригування як навчальний предмет в системі підготовки вчителя музичного мистецтва

Тазінгер Світлана Володимирівна. Педагогічні умови становлення творчого потенціалу майбутнього педагога-музиканта засобами вокального мистецтва

Товтин Надія Іванівна. Зміст і структура самостійної роботи майбутніх вчителів музичного мистецтва з музично-теоретичної підготовки

СЕКЦІЯ №2

ФІЛОСОФІЯ, МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО, ОСВІТА В ХХІ СТОЛІТТІ: ІНТЕГРАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ

Баяновська Марія Романівна. Духовне начало людини як джерело духовної культури

Буркало Наталія Людвиківна. Фортепіанний дитячий альбом як специфічний жанровий різновид циклу мініатюр

Гуральник Наталія Павлівна. Перспективність традиції як освітньої тенденції у контексті функціонування фортепіанної школи

Дячук Наталія Іванівна. Жанрово-інтонаційна сутність колискової пісні

Задорожний Ігор Зенонович. Проблематика трактування та використання музичної термінології у навчальному процесі

Калин Руслана Йосипівна. Українська вокальна школа як ментальний феномен

Корнута Анастасія Олександрівна. Особливості підготовки головних партій у «Травіаті» Дж. Верді (з виконавського та педагогічного досвіду провідних солістів Львівської опери)

Кость Олена Іллівна. Сутність поняття «виконавська інтерпретація»

Кравченко Анастасія Ігорівна. Діяльність творчих тандемів як каталізатор розвитку музичного мистецтва

Лузанова Юлія Володимирівна. Музика як засіб впливу на емоційний стан особистості

Майборда Ірина Омелянівна. Виховання художнього смаку молодших школярів засобами гончарного мистецтва Закарпаття

Микуланинець Леся Михайлівна. Біографічний підхід у вивченні творчості митця

Попович Наталія Михайлівна. Комплексність трактування інтеграції підсистем і процесів неперервної освіти

Ребрик Наталія Йосифівна. «Народні вірування» Федора Потушняка як засіб формування національної самосвідомості студентів

Редя Валентина Яківна. До проблеми вивчення рубіжних (перехідних) періодів в історії музичної культури

Ровжа Беата Степанівна. Елементи народної музики у фортепіанній творчості Левка Ревуцького

Росул Тетяна Іванівна. Культурна спадщина в контексті сучасної освітньої парадигми

Свистак Алєся Ігорівна. Сутність та структура поняття «виконавська майстерність»

Фізер Вікторія Семенівна. Музичний пленер у фортепіанних творах різних стилів

Хома Ольга Михайлівна. Текстоцентричні технології навчання української мови та їх роль в естетичному вихованні молодших школярів

Шаровська Ніна Борисівна. До проблеми про роль реалістичних ремінісценцій у сучасному мистецтві

Цзен Тао. Вокальне виконавство та педагогіка Китаю у контексті культурних зв'язків з Україною

СЕКЦІЯ №3

КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКА ПАМ'ЯТЬ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ

Барвік Сергій Григорович. До питання виконавської інтерпретації баянних композицій Віктора Власова

Біланинець Юрій Васильович. Розвиток професійної музичної освіти в Закарпатті XVIII-XIX століть

Волощук Аліна Володимирівна. Історичний аспект розвитку та становлення ювелірного мистецтва на Закарпатті

Гаврилечко Ганна Олегівна Особливості музично-педагогічних поглядів С.П. Людкевича

Гальовчик Марина Михайлівна. Провідні традиції музичної освіти України другої половини ХІХ початку ХХ ст. в контексті завдань сучасної освіти

Данканич Ганна Михайлівна. Творча постать Г. В. Бохорської та її особистий внесок у розвиток вокального мистецтва на Закарпатті

Довганич Людмила Іванівна. Михайло Вербицький – фундатор хорової музики на Західній Україні

Жишкович Мирослава Андріївна. Вокально-педагогічна спадщина Олександра Карпатського та його внесок у розвиток львівської вокалістики (друга пол. ХХ ст.)

Кдирова Інеш Осербайвна. Культурно-просвітницька діяльність етнічних товариств міста Києва

Кіак Марина Юріївна. Василь Скакандій – художник і педагог

Мусієць Євгеній Григорович. Відображення художньо-виконавських та педагогічних поглядів В. Бесфамільнова у його науково-методичних працях

Мусієць Леся Володимирівна. Значення педагогічної діяльності Б. Бартока та З. Кодая в системі сучасної музичної освіти Угорщини та України

Найда Юрій Михайлович, Найда Віра Юріївна. Факультет мистецтв у структурі Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Найпавер Ольга Іванівна. Музична творчість Г.М. Саська

Небесник Іван Іванович. Творчість А. Ерделі та Й. Бокшая в контексті європейського мистецтва

Полянська Каріна Ігорівна. Етапи становлення та розвитку хорового мистецтва Закарпаття кінця ХІХ – ХХ століття

Саучинець Агнета Ласлівна. Музично-педагогічна та етнографічна спадщина Василя Миколайовича Верховинця

Склярєнко Оксана Андріївна. Художні особливості декорування традиційної ляльки кінця ХХ – початку ХХІ століття

Теличко Віктор Федорович. Музично-педагогічні принципи Дезидерія Задора та Іштвана Мартона

Терещенко-Кайдан Лілія Володимирівна. Культурний діалог України та Греції. Від минулого до сьогодення

Тіщенко Тетяна Олександрівна. Орган періоду Київської Русі як взірєць візантійського типу органобудування

Хомин Мар'яна Ярославівна. Михайло Вербицький – поважна постать для всього українства (до 200-річчя від дня народження Михайла Вербицького та 150-ї річниці першого публічного виконання національного гімну)

Чернях Світлана Аркадіївна. Музично-педагогічна спадщина вітчизняних педагогів в системі мистецької освіти (на прикладі творчості викладача Оксани Білаченко)

Шеремета Наталія В'ячеславівна. Симфонічне життя Києва до 1918 року: історична ретроспектива

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції

**"МИСТЕЦЬКА ОСВІТА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ
СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ ХХІ СТОЛІТТЯ"**

19 – 20 березня 2015 р.

Автор проекту   **Качур М.М.**

Комп'ютерна верстка   **Дорогі Я.М.**

Здано в набір до друку 31.03.2015 р.

Формат 148/210. Папір офсетний. Друк на різнографі.

Гарнітура Times New Roman

Тираж 300 прим.

Оригінал –макет виготовлено

в редакційно-видавничому відділі

Мукачівського державного університету

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

Телефон/факс (03131) 2-11-09

© Мукачівський державний університет, 2015